

## Objaśnienia do formularza F-02

**Uwaga:** Dane za 2015 r. wykazuje się w pełnych tysiącach złotych.

### CZĘŚĆ I. PODSTAWOWE DANE O PRZEDSIĘBIORSTWIE

W e-mailu każdy znak powinien zostać wpisany w odrębnej kratce.

Przykład wypełnienia e-maila:

|   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |   |  |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|--|
| Z | E | N | O | N | . | K | O | W | A | L | S | K | I | @ | X | X | X | . | Y | Y | Y | . | P | L |  |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|--|

**W pozycji 3** należy zaznaczyć jeden z podanych kodów, przy czym poszczególne kody oznaczają:

1) Kod 11 – podmiot aktywny – prowadzący działalność

Dotyczy podmiotów ukonstytuowanych zgodnie z przepisami prawa polskiego uzyskujących (w okresie objętym sprawozdaniem) przychody z działalności, dla której prowadzenia powstały lub zostały utworzone.

2) Kod 12 – podmiot aktywny – w budowie, organizujący się

Dotyczy podmiotów ukonstytuowanych zgodnie z przepisami prawa polskiego, które nie uzyskały jeszcze (w okresie objętym sprawozdaniem) przychodów z działalności, dla której prowadzenia powstały lub zostały utworzone.

W szczególności dotyczy to podmiotów:

- budujących (organizujących) swoje zakłady, fabryki itp. formy organizacyjne dla prowadzenia przyszłej działalności, ponoszących jedynie koszty,
- prowadzących już działalność, ale nieuzyskujących jeszcze z niej przychodów.

3) Kod 13 – podmiot aktywny – w stanie likwidacji

Dotyczy podmiotów, które 31 XII są w stanie likwidacji, prowadzą nadal działalność i w okresie objętym sprawozdaniem uzyskiwały z niej przychody.

4) Kod 14 – podmiot aktywny – w stanie upadłości

Dotyczy podmiotów, które 31 XII są w stanie upadłości, prowadzą nadal działalność i w okresie objętym sprawozdaniem uzyskiwały z niej przychody.

5) Kod 21 – podmiot nieaktywny – jeszcze nie podjął działalności

Dotyczy podmiotów ukonstytuowanych zgodnie z przepisami prawa polskiego, które nie podjęły żadnych działań na rzecz działalności, dla której prowadzenia powstały lub zostały utworzone.

6) Kod 23 – podmiot nieaktywny – w stanie likwidacji

Dotyczy podmiotów, które 31 XII są w stanie likwidacji i nie prowadziły, w okresie objętym sprawozdaniem, działalności, dla której powstały.

7) Kod 24 – podmiot nieaktywny – w stanie upadłości

Dotyczy podmiotów, które 31 XII są w stanie upadłości i nie prowadziły, w okresie objętym sprawozdaniem, działalności, dla której prowadzenia powstały.

8) Kod 25 – podmiot nieaktywny – z zawieszoną działalnością

Dotyczy podmiotów, które 31 XII mają zawieszoną działalność.

**Uwaga:** Przypomina się o obowiązku zgłaszania do rejestru REGON faktu zawieszenia działalności oraz okresu, na jaki działalność jest zawieszona.

9) Kod 26 – podmiot nieaktywny – z zakończoną działalnością (niewyrejestrowany z rejestru sądowego/ewidencji)  
Dotyczy podmiotów, które zakończyły definitywnie działalność, ale nie dopełniły obowiązku zgłoszenia wniosku o wykreślenie z rejestru sądowego/ewidencji.

**W punkcie 5** należy zaznaczyć czy przedsiębiorstwo poniosło nakłady na działalność badawczo-rozwojową, przy czym:

**pkt 5.1 nakłady wewnętrzne na działalność B+R**, oznaczają nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R wykonane w jednostce sprawozdawczej, niezależnie od źródła pochodzenia środków. Nakłady wewnętrzne na prace B+R obejmują zarówno nakłady bieżące, jak i nakłady inwestycyjne na środki trwale związane z działalnością B+R, lecz nie obejmują amortyzacji tych środków. Nakłady te podaje się w ujęciu brutto, nawet jeśli aktualne koszty mogły być niższe z powodu ulg czy rabatów przyznanych po wykonaniu prac B+R,

**pkt 5.2 nakłady zewnętrzne na działalność B+R**, oznaczają nakłady poniesione w roku sprawozdawczym na prace B+R wykonane **poza** jednostką sprawozdawczą przez innych wykonawców (podwykonawców) krajowych i od nich nabyte oraz nakłady poniesione przez jednostkę sprawozdawczą na prace B+R wykonane za granicą według źródeł ich nabycia. Do nakładów zewnętrznych zalicza się również składki oraz inne środki przekazywane na rzecz międzynarodowych organizacji i stowarzyszeń naukowych, takich jak np.: CERN, ESF, Zjednoczony Instytut Badań Jądrowych itp. (w części dotyczącej działalności B+R).

## **CZĘŚĆ II. BILANS I RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT**

Formularz został dostosowany do wzoru zawartego w załączniku nr 1 do ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

**Podmioty prowadzące księgi rachunkowe** przekazują dla statystyki bilans i rachunek zysków i strat według załączonego wzoru. **Dział 2 zawiera tylko jedną, porównawczą wersję rachunku zysków i strat** (dane z rachunku porównawczego oraz dane uzupełniające są niezbędne do wyliczeń produktu krajowego brutto).

Wszystkie podmioty wypełniają zarówno wiersze oznaczone literami i cyframi rzymskimi, jak i wiersze bez oznaczeń. W przypadku gdy informacja w danym wierszu nie występuje, ten wiersz się pomija.

**Jednostki prowadzące rachunkowość zgodnie z MSR\MSSF podają w poszczególnych pozycjach bilansu oraz rachunku zysków i strat dane zgodne z zasadami MSR.**

Natomiast **podmioty prowadzące podatkową księgę przychodów i rozchodów** zaznaczają w pytaniu 1 symbol 2 i wypełniają wiersz 27 rubryki 1 i 2 w dziale 1, wiersze 01, 09, 62 w dziale 2 oraz wiersze 70, 71, 72 i 73 danych uzupełniających do działu 2 (zgodnie z objaśnieniami zawartymi na ostatnich stronach tych objaśnień).

**Podmioty posiadające oddziały (zakłady) poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przekazują bilans i rachunek zysków i strat łącznie z danymi z tych oddziałów (zakładów).**

**W punkcie 1** bilansu i rachunku zysków i strat należy zaznaczyć:

- odpowiedź 1, jeśli przedsiębiorstwo prowadziło w roku 2015 księgi rachunkowe,
- odpowiedź 2, jeśli przedsiębiorstwo prowadziło w roku 2015 podatkową księgę przychodów i rozchodów,
- odpowiedź 3 lub 4, jeśli przedsiębiorstwo opłacało zryczałtowany podatek dochodowy w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych lub karty podatkowej (nie prowadziło ksiąg rachunkowych ani podatkowej księgi przychodów i rozchodów) – należy wpisać w punkcie 1.1 liczbę pracujących w dniu 31 XII 2015 r.

**Punkty 2, 3 i 4** wypełniają przedsiębiorstwa, które w punkcie 1 zaznaczyły odpowiedź 1.

**W punkcie 2 należy zaznaczyć:**

- odpowiedź 1, jeśli rok obrotowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym – przedsiębiorstwo sporządza bilans (wypełnia rubryki 1 i 2 bilansu) oraz rachunek zysków i strat za rok kalendarzowy,
- odpowiedź 2, jeśli rok obrotowy jest różny od roku kalendarzowego lub jednostka powstała w drugiej połowie 2015 r. i w oparciu o prawo handlowe nie jest zobowiązana do zamykania ksiąg na dzień 31 XII 2015 r. – przedsiębiorstwo podaje dane bilansowe wg stanu na 31 XII 2015 r. (rubryka 2 bilansu) oraz sporządza rachunek zysków i strat za rok kalendarzowy 2015.

**W punkcie 3 należy zaznaczyć:**

- odpowiedź 1, jeśli przedsiębiorstwo posiada oddziały (zakłady) poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; przy określeniu tej odpowiedzi przedsiębiorstwo wypełnia pkt 3.1 i podaje literowe symbole krajów, w których znajdują się zakłady (zgodnie z wykazem kodów krajów według standardu ISO 3166-1), oraz procentowy udział tych oddziałów (zakładów) w przychodach ze sprzedaży produktów, towarów i materiałów (z jednym miejscem po przecinku),
- odpowiedź 2, jeśli przedsiębiorstwo nie posiada zakładów poza terytorium Rzeczypospolitej.

**W punkcie 4 należy zaznaczyć:**

- odpowiedź 1, jeśli przedsiębiorstwo sporządza statystyczne sprawozdanie finansowe, stosując przepisy ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
- odpowiedź 2, jeśli przedsiębiorstwo sporządza statystyczne sprawozdanie finansowe, stosując Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (zgodnie z art. 45 ust. 1a lub 1b lub 1e ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości).

Jednostka, w której skład wchodzi jednostki organizacyjne sporządzające samodzielnie sprawozdania finansowe, sporządza łączne sprawozdanie finansowe, będące sumą sprawozdania finansowego jednostki i wszystkich jej oddziałów (zakładów), wyłączając odpowiednio: aktywa i fundusze wydzielone, wzajemne należności i zobowiązania oraz inne rozrachunki o podobnym charakterze, przychody i koszty z tytułu operacji gospodarczych dokonanych między jednostką a jej oddziałami (zakładami) lub między jej oddziałami (zakładami), wynik finansowy operacji gospodarczych dokonywanych wewnątrz jednostki zawarty w aktywach jednostki lub jej oddziałów. Można nie dokonywać powyższych wyłączeń, jeżeli nie wpływa to ujemnie na rzetelne i jasne przedstawienie sytuacji majątkowej i finansowej oraz wyniku finansowego jednostki.

Przedsiębiorstwa, które w ciągu roku kalendarzowego zmieniły formę prawną bez zmiany numeru identyfikacyjnego REGON, składają jedno sprawozdanie za cały rok kalendarzowy lub składają dwa bilanse: jeden przed zmianą formy prawnej, drugi po zmianie formy prawnej. Jeżeli składane są dwa sprawozdania, to dane według stanu na dzień poprzedzający zmianę formy prawnej należy złożyć w wersji „papierowej” na adres: Urząd Statystyczny w Katowicach, 40-158 Katowice ul. Owocowa 3.

## **Dział 1. Bilans sporządzony na dzień 31 XII**

### **AKTYWA**

**W wierszu 01** wykazuje się aktywa trwałe jednostki w wartości netto, na które składają się wartości niematerialne i prawne, rzeczowe aktywa trwałe, należności długoterminowe, inwestycje długoterminowe oraz długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

Zarówno środki trwałe, jak też wartości niematerialne i prawne, oddane do używania na podstawie najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze, zalicza się do aktywów trwałych jednej ze stron umowy – właściciela (finansującego) lub użytkownika (korzystającego), zależnie od tego, czy stosowna umowa spełnia warunki określone w art. 3 ust. 4 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, czy nie.

**W wierszu 02** wykazuje się nabyte przez jednostkę, zaliczane do aktywów trwałych, prawa majątkowe nadające się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone do używania na potrzeby jednostki, a w szczególności: autorskie prawa majątkowe, prawa pokrewne, licencje, koncesje; prawa do wynalazków, patentów, znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz zdobniczych; know-how.

Do wartości niematerialnych i prawnych zalicza się również nabytą wartość firmy oraz koszty zakończonych prac rozwojowych.

**W wierszu 03** wykazuje się koszty zakończonych powodzeniem prac rozwojowych, umożliwiających uruchomienie produkcji nowych lub ulepszonych produktów lub zastosowanie nowej technologii, jeżeli: produkt lub technologia są ściśle ustalone, a dotyczące ich koszty prac rozwojowych wiarygodnie określone, technologiczna przydatność produktu lub technologii została stwierdzona i odpowiednio udokumentowana i na tej podstawie jednostka podjęła decyzję o wytwarzaniu tych produktów lub stosowaniu technologii, a koszty prac rozwojowych zostaną pokryte, według przewidywania, przychodami ze sprzedaży tych produktów lub zastosowania technologii.

**W wierszu 04** wykazuje się wartość firmy stanowiącą różnicę (dodatnią) między ceną nabycia (przejęcia) określonej jednostki lub zorganizowanej jej części a niższą od niej wartością godziwą przejętych aktywów netto (aktywów pomniejszonych o zobowiązania).

**W wierszu 05** wykazuje się równowartość środków pieniężnych wyrażonych w walucie polskiej i w walutach obcych przekazywanych kontrahentom na poczet transakcji nabycia składników wartości niematerialnych i prawnych.

**W wierszu 06** wykazuje się wartość netto środków trwałych, środków trwałych w budowie oraz zaliczek na środki trwałe w budowie.

**W wierszu 07** wykazuje się wartość netto rzeczowych aktywów trwałych i zrównanych z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletnych, zdalnych do użytku i przeznaczonych na potrzeby jednostki. Wykazuje się też środki trwałe przejęte w nieodpłatny zarząd i użytkowanie.

Środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne przyjęte do używania na podstawie umowy o **leasing finansowy** wykazuje korzystający (leasingobiorca) jako środki trwałe, względnie wartości niematerialne i prawne, natomiast finansujący (leasingodawca) – jako należności. W przypadku umowy najmu, dzierżawy lub innej umowy o podobnym charakterze niemającej charakteru leasingu finansowego stanowiące jej przedmiot środki trwałe lub prawa wykazuje ich właściciel.

**W wierszu 08** wykazuje się wartość gruntów nieprzeznaczonych do dalszej sprzedaży, stanowiących własność lub współwłasność jednostki, oraz prawo wieczystego użytkowania gruntów (grupa 0 wg Klasyfikacji Środków Trwałych). **Nie wykazuje się** tu gruntów oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów zakwalifikowanych do inwestycji.

**W wierszu 09** wykazuje się wartość budynków i budowli, a także będących odrębną własnością lokali, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielczego prawa do lokalu użytkowego (grupy 1 i 2 według KŚT), z wyłączeniem budynków, lokali i obiektów oraz praw zakwalifikowanych do inwestycji.

**W wierszu 10** wykazuje się wartość maszyn i urządzeń technicznych: grupę 3 – kotły i maszyny energetyczne, grupę 4 – maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania, grupę 5 – specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty oraz grupę 6 – urządzenia techniczne.

**W wierszu 11** wykazuje się środki transportu (grupa 7 według KŚT).

**W wierszu 12** wykazuje się grupę 8 – narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie oraz grupę 9 – inwentarz żywy.

**W wierszu 13** wykazuje się środki trwałe w budowie, czyli przedsięwzięcia mające na celu uzyskanie nowych lub ulepszenie już posiadanych środków trwałych, w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem, pomniejszonych o odpisy z tytułu trwałej utraty wartości. Zalicza się tu również budowę tych budynków lub obiektów inżynierii lądowej i wodnej, które z chwilą, gdy staną się gotowe, zostaną zaliczone do inwestycji (z wyjątkiem ulepszenia nieruchomości nabytych jako inwestycje).

**W wierszu 14** wykazuje się równowartość środków pieniężnych wyrażonych w walucie polskiej i w walutach obcych przekazanych kontrahentom na poczet dostaw lub usług dotyczących środków trwałych w budowie, a także przekazanych kwot odpowiadających udziałowi jednostki gospodarczej we wspólnym finansowaniu środków trwałych w budowie.

**W wierszu 15** wykazuje się należności (bez należności z tytułu dostaw i usług), w walucie polskiej i obcej, których termin zapłaty (lub ostatniej raty) przypada po okresie dłuższym niż rok od dnia bilansowego, w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem ostrożności.

**W wierszu 16** wykazuje się długoterminowe aktywa finansowe oraz te nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które zostały nabyte w celu osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu ich wartości.

**W wierszu 17** wykazuje się nieruchomości (grunty, budynki, budowle, prawa wieczystego użytkowania gruntu, spółdzielcze prawa do lokali) utrzymywane w celu uzyskiwania pożytków z wynajmu lub korzyści wynikających z przyrostu wartości danej nieruchomości. **Nie wykazuje się** tu nieruchomości przeznaczonych do użytku na własne potrzeby oraz przeznaczonych do zbycia w ramach prowadzonej działalności lub które nabyto z zamiarem poddania ulepszeniu, a następnie sprzedaży.

**W wierszu 18** wykazuje się wartości niematerialne i prawne nabyte z zamiarem osiągnięcia korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu ich wartości.

**W wierszu 19** wykazuje się m.in. udziały, akcje, inne papiery wartościowe, udzielone pożyczki, inne aktywa finansowe płatne i wymagalne bądź przeznaczone do zbycia w terminie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego lub od daty ich założenia, wystawienia lub nabycia.

**W wierszu 23** należy wykazać pożyczki udzielone jednostkom zagranicznym (z siedzibą poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej).

**W wierszu 24** wykazuje się aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz inne długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

**W wierszu 25** wykazuje się aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego w wysokości kwoty przewidzianej w przyszłości do odliczenia od podatku dochodowego w związku z ujemnymi różnicami przejściowymi oraz stratą podatkową możliwą do odliczenia. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego należy wykazywać tylko wtedy, gdy ich realizacja jest prawdopodobna.

**W wierszu 26** wykazuje się wartość aktywów obrotowych, na które składają się zapasy, należności krótkoterminowe, inwestycje krótkoterminowe oraz krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

**W wierszu 27** wykazuje się składniki zapasów, tj. materiały, półprodukty i produkty w toku, produkty gotowe, towary oraz zaliczki na poczet dostaw.

Składniki rzeczowych aktywów obrotowych wycenia się na dzień bilansowy zgodnie z przepisami art. 28 ust. 1 pkt 6, art. 34 i art. 35c ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, tj. według:

- cen nabycia – art. 28 ust. 2

lub – jeżeli nie zniekształca to stanu zapasów oraz wyniku finansowego – według:

- cen zakupu

- albo kosztów wytworzenia – art. 28 ust. 3.

**W wierszu 28** wykazuje się nabyte od obcych kontrahentów i ewentualnie wyprodukowane przez własne komórki pomocnicze: surowce i inne materiały podstawowe, paliwa, materiały pomocnicze, opakowania, części zapasowe maszyn i urządzeń, które są przeznaczone do zużycia na potrzeby wszystkich rodzajów własnej działalności gospodarczej. W skład materiałów wchodzi również odpady, produkty uboczne i odzyski powstałe w toku produkcji lub innej działalności. W wierszu tym ujmuje się również wartość:

- materiałów odpisanych uprzednio w koszty bezpośrednio po zakupie, a nieużyte do końca roku obrotowego lub wydanych do produkcji, lecz nieużytych do dnia bilansowego,
- materiałów w drodze, tj. tych, które jeszcze nie znajdują się fizycznie w posiadaniu jednostki gospodarczej, ale stanowią już jej własność,
- inwentarza żywego, np. zakupionego do uboju.

**W wierszu 29** wykazuje się równowartość kosztów poniesionych na wytworzenie produktów (wyrobów i usług), które przeszły określone fazy produkcji, ale nie zostały zakończone – są w toku realizacji.

**W wierszu 30** wykazuje się wyroby gotowe, tj. takie produkty, które są przeznaczone do sprzedaży, nie podlegają dalszemu przerobowi w jednostce, w której zostały wytworzone, oraz odpowiadają określonym normom lub warunkom umownym, a także roboty i usługi odpisane w momencie wytworzenia w ciężar kosztu własnego, lecz jeszcze niesprzedane do końca okresu sprawozdawczego, a także wartość inwentarza żywego w tuczu i hodowli.

**Uwaga:** Wartość półproduktów i produkcji w toku oraz produktów gotowych (wiersze 29 i 30) jest wykazywana według kosztu ich wytworzenia. Do kosztów wytworzenia produktu nie zalicza się kosztów ogólnego zarządu, kosztów sprzedaży produktów, kosztów będących konsekwencją niewykorzystanych zdolności produkcyjnych i strat produkcyjnych, magazynowania wyrobów gotowych i półproduktów, chyba że poniesienie tych kosztów jest niezbędne w procesie produkcji (art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości).

**W wierszu 31** wykazuje się rzeczowe składniki majątkowe nabyte z przeznaczeniem do dalszej odsprzedaży. W wierszu tym ujmuje się również wartość towarów w drodze.

Wartość materiałów i towarów jest wykazywana w zależności od przyjętych przez jednostkę zasad wyceny – według cen zakupu lub według cen nabycia (tzn. cen zakupu powiększonych o koszty związane z zakupem).

**W wierszu 32** wykazuje się równowartość środków pieniężnych wyrażonych w walucie polskiej i w walutach obcych przekazanych dostawcom, których rozliczenie nastąpi po zrealizowaniu zamówionych dostaw zapasów lub wykonaniu usługi.

**W wierszu 33** wykazuje się należności z tytułu dostaw i usług wykonanych w ramach działalności operacyjnej, bez względu na termin ich płatności, oraz całość lub tę część należności z innych tytułów, niezaliczonych do aktywów

finansowych, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego, w kwocie wymaganej zapłaty, z zachowaniem ostrożności.

**W wierszu 34** wykazuje się należności z tytułu dostaw i usług, zaliczone obecnie w całości do należności krótkoterminowych.

**W wierszu 35** wykazuje się stan należności z tytułu dotacji budżetowych i ewentualnych nadpłat z tytułu podatków oraz innych tytułów rozliczanych z budżetem centralnym, z budżetami terenowymi i zakładem ubezpieczeń społecznych w kwocie wymagającej zwrotu oraz należności z tytułu innych świadczeń, do których mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2012 r. poz. 749, z późn. zm.).

**W wierszu 36** wykazuje się krótkoterminowe aktywa finansowe oraz inne inwestycje krótkoterminowe.

**W wierszu 43** wykazuje się stan czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów i rozliczeń międzyokresowych przychodów (podlegających rozliczeniu w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy od dnia bilansowego) jako odpowiednik przychodów niebędących jeszcze na dzień bilansowy należnościami z prawnego punktu widzenia.

## **PASYWA**

**W wierszu 45** wykazuje się łączną sumę kapitałów (funduszy) własnych jednostki, tzn. kapitału (funduszu) podstawowego, należnych wpłat na kapitał podstawowy (wielkość ujemna), udziałów (akcji) własnych (wielkość ujemna), kapitału (funduszu) zapasowego, kapitału (funduszu) z aktualizacji wyceny, pozostałych kapitałów (funduszy) rezerwowych, niepodzielonego wyniku finansowego z lat ubiegłych, wyniku finansowego netto roku obrotowego oraz odpisów z zysku netto w ciągu roku obrotowego (wielkość ujemna).

**W wierszu 46** wykazuje się, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego, stan kapitału (funduszu) podstawowego. W pozycji tej wykazują:

- spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, akcyjne, komandytowo-akcyjne – kapitał zakładowy,
- przedsiębiorstwa państwowe – fundusz założycielski,
- spółdzielnie – fundusz udziałowy, fundusz wkładów budowlanych, fundusz wkładów mieszkaniowych,
- spółki komandytowe, jawne, partnerskie, cywilne – kapitał właścicieli.

**W wierszu 47** wykazuje się tę część kapitału podstawowego jednostki, która do dnia sporządzenia bilansu nie została wniesiona przez udziałowców, akcjonariuszy lub członka spółdzielni.

**W wierszu 48** wykazuje się udziały (akcje) własne przewidziane do zbycia (dozwolone przypadki ich nabycia określa Kodeks spółek handlowych), jak i do umorzenia.

**W wierszu 49** wykazuje się kapitał (fundusz) zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej, tworzony ustawowo (np. z zysku), tworzony zgodnie ze statutem lub z umową, oraz z innych źródeł; zalicza się tu fundusz przedsiębiorstwa przedsiębiorstw państwowych oraz fundusz zasobowy spółdzielni.

**W wierszu 50** wykazuje się skutki: aktualizacji wyceny środków trwałych (jeśli zostanie wydane stosowne rozporządzenie), wyrażenia w cenach rynkowych aktywów finansowych zaliczanych do aktywów trwałych (nieruchomości, praw, papierów wartościowych), przeliczenia na walutę polską danych oddziałów (zakładów) zagranicznych (art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości) przy sporządzaniu łącznego sprawozdania finansowego (różnice kursowe).

**W wierszu 51** wykazuje się kapitał (fundusz) rezerwowy, tworzony z zysku do podziału, z dopłat wspólników lub z innych źródeł określonych w uchwałach o utworzeniu tego kapitału (funduszu), a także stan funduszu prywatyzacyjnego.

**W wierszu 52** wykazuje się niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych, stanowiący nierozliczoną równowartość części (lub całości) wyniku finansowego netto pochodzącego z lat poprzedzających rok obrotowy, za który jest sporządzony bilans (tj. niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę). Zgodnie z art. 54 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości w pozycji tej wykazuje się również kwotę korekty spowodowanej usunięciem błędu. Jako stratę z lat ubiegłych ujmuje się również tę część ujemnej różnicy, powstałej ze zbycia lub umorzenia akcji lub udziałów własnych, która nie znalazła pokrycia w kapitale zapasowym.

**W wierszu 53** wykazuje się wynik finansowy netto roku obrotowego (zysk – wielkość dodatnia, strata – wielkość ujemna) zgodny z wynikiem finansowym netto z rachunku zysków i strat.

**W wierszu 54** wykazuje się odpisy z wyniku finansowego netto bieżącego roku obrotowego jako wielkość ujemną korygującą wynik finansowy netto. W spółkach komandytowych, partnerskich, jawnych, cywilnych i jednostkach stanowiących własność osób fizycznych można w tej pozycji wykazać zaliczki pobrane lub rozdysponowanie zysku przez właścicieli. W spółkach kapitałowych można wykazać wypłacone zaliczki na dywidendę. W spółdzielniach produkcji rolniczej wykazuje się w tej pozycji między innymi wypłacone w formie zaliczek wynagrodzenie za pracę członków spółdzielni. Przedsiębiorstwa państwowe i jednoosobowe spółki Skarbu Państwa w wierszu tym wykazują dokonane w ciągu roku wpłaty z zysku.

**W wierszu 55** wykazuje się rezerwy na zobowiązania, zobowiązania długoterminowe, zobowiązania krótkoterminowe oraz rozliczenia międzyokresowe.

**W wierszu 57** wykazuje się rezerwę na odroczony podatek dochodowy w wysokości kwoty podatku dochodowego wymagającej w przyszłości zapłaty.

**W wierszu 58** wykazuje się rezerwę na świadczenia emerytalne i podobne.

**W wierszu 59** wykazuje się, wyrażone w walucie polskiej i w walutach obcych, zobowiązania długoterminowe z terminem spłaty (lub spłaty ostatniej raty) dłuższym niż rok od dnia bilansowego (bez zobowiązań z tytułu dostaw i usług).

**W wierszu 60** wykazuje się uzyskane długoterminowe pożyczki i kredyty bankowe w kwocie wymagającej zapłaty (wraz z ewentualnymi odsetkami).

**W wierszu 62** należy wykazać długoterminowe kredyty (w rozumieniu Prawa bankowego) udzielone przez banki z siedzibą poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

**W wierszu 65** wykazuje się zobowiązania długoterminowe dotyczące zaciągniętych drogą wystawienia obligacji i innych papierów wartościowych (emitowanych przez jednostkę) łącznie z ewentualnymi odsetkami.

**W wierszu 66** wykazuje się inne długoterminowe zobowiązania finansowe wobec jednostek.

**W wierszu 67** wykazuje się ogół zobowiązań z tytułu dostaw i usług, a także tę część innych zobowiązań, które stają się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego.



**W wierszu 70** należy wykazać krótkoterminowe kredyty (w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r. poz. 1376, z późn. zm.)) udzielone przez banki z siedzibą poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

**Nie uważa się** za kredyt zagraniczny kredyt udzielonego przez bank zagraniczny, którego siedziba znajduje się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

**W wierszu 74** wykazuje się całość zobowiązań z tytułu dostaw i usług dotyczących bieżącej działalności operacyjnej.

**W wierszu 76** wykazuje się zobowiązania z tytułu podatków (w tym VAT), opłat oraz innych rozrachunków o charakterze publicznoprawnym – wobec budżetów i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i innych świadczeń, do których mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, w kwocie wymagającej zapłaty.

**W wierszu 78** wykazuje się stan funduszy specjalnych; na ogół zakładowy fundusz świadczeń socjalnych. W wierszu tym spółdzielnie mieszkaniowe wykazują również fundusz na remonty zasobów mieszkaniowych, utworzony zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2013 r. poz 1222).

**W wierszu 79** wykazuje się rozliczenia międzyokresowe przychodów obejmujące w szczególności: równowartość otrzymanych lub należnych od kontrahentów środków z tytułu świadczeń, których wykonanie nastąpi w następnych okresach sprawozdawczych, środki pieniężne otrzymane na sfinansowanie nabycia lub wytworzenia środków trwałych, w tym także środków trwałych w budowie oraz prac rozwojowych, a także równowartość przejętych nieodpłatnie (w tym w drodze darowizny) środków trwałych w budowie, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, jeżeli stosownie do innych ustaw nie zwiększają one kapitałów (funduszy) własnych. Zaliczone do rozliczeń międzyokresowych przychodów kwoty zwiększają stopniowo pozostałe przychody operacyjne, równoległe do odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środków trwałych lub kosztów prac rozwojowych sfinansowanych z tych źródeł.

#### **Dane uzupełniające do bilansu**

**Wiersze 82-86** wypełniają wszystkie jednostki sporządzające bilans.

W wierszach 82 i 83 należy wykazać umorzenia za cały okres użytkowania środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych będących na stanie jednostki.

**Wiersze 87-94** wypełniają spółki prawa handlowego, spółki cywilne i inne spółki powołane odrębnymi przepisami oraz zagraniczne przedsiębiorstwa drobnej wytwórczości i oddziały przedsiębiorców zagranicznych.

**W wierszu 87** należy wykazać tylko kwotę kapitału zakładowego bez kapitału zapasowego i ewentualnie rezerwowego (podać kwotę figurującą w księgach w wysokości zgodnej z umową lub statutem spółki oraz wpisem do rejestru handlowego, krajowego rejestru spółek). Kwota ta powinna być zgodna z wartością wykazaną w wierszu 46 działu 1.

**W wierszu 89** wykazuje się kwotę zaangażowanego kapitału będącego mieniem państwowych osób prawnych, bez mienia Skarbu Państwa.

Przez państwowe osoby prawne (zobowiązane do sporządzania bilansu i rachunku zysków i strat) należy rozumieć przedsiębiorstwa państwowe, państwowe instytucje kultury i kinematografii, spółki prawa handlowego, w których wszystkie udziały stanowią mienie państwowe.

**W wierszu 90** wykazuje się kwotę zaangażowanego kapitału wniesionego przez jednostki samorządu terytorialnego.

**W wierszu 91** wykazuje się kwotę zaangażowanego kapitału osób fizycznych krajowych.

**W wierszu 92** wykazuje się kwotę zaangażowanego kapitału będącego mieniem innych krajowych osób prywatnych (np. spółdzielnie, spółki).

**W wierszu 93** wykazuje się kwotę zaangażowanego kapitału zagranicznego zarówno osób prawnych, jak i fizycznych. Kwota ta powinna być zgodna z kapitałem zagranicznym wykazanym w sprawozdaniu dla spółek z udziałem kapitału zagranicznego (wiersz 05 dział 2 KZ).

**W wierszu 94** wykazuje się kwotę zaangażowanego kapitału, którego nie można przyporządkować wyżej wymienionym udziałowcom.

**Wiersz 95** wypełniają jednostki, które sporządziły bilans zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości i uwzględniły w bilansie środki trwale zamortyzowane, którym przywrócono wartość.

**Wiersz 96** wypełniają jednostki, które sporządziły bilans zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości i nie uwzględniły w bilansie aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

## **Dział 2. Rachunek zysków i strat**

Obejmuje zestawienie elementów, których suma algebraiczna pozwala na obliczenie wyniku finansowego netto jednostki. Poszczególne pozycje należy wypełnić zgodnie z zamianowaniem wierszy. Należy zwrócić uwagę, że wartości dodatnie pośrednich wyników są zyskami, a ujemne – stratami.

**Dział 2 zawiera tylko jedną wersję rachunku zysków i strat, tj. porównawczą.**

**W wierszu 01** należy wykazać sumę wierszy (02+04+05+07).

**W wierszu 02** należy wykazać przychody netto ze sprzedaży w kraju i na eksport wytworzonych przez jednostkę produktów (wyrobów gotowych, półfabrykatów oraz usług), a także usług obcych, jeśli są one fakturowane odbiorcom łącznie z produktami, środki pieniężne otrzymane tytułem dopłat do cen sprzedaży. Przychody netto ze sprzedaży produktów obejmują m.in. należne – bez podatku od towarów i usług – kwoty za sprzedane produkty (niezależnie od tego, czy zostały zapłacone) wynikające z przemnożenia ilości sprzedanej przez jednostkową cenę sprzedaży, skorygowane o należne dopłaty i udzielone rabaty oraz bonifikaty.

**W wierszu 03** należy wykazać całkowitą wartość przychodów ze sprzedaży produktów, która dotyczy sprzedaży na eksport.

**Uwaga:** Równoznaczne z pojęciem „eksport” – stosowanym w odniesieniu do krajów pozaunijnych – jest pojęcie „wewnątrzwspólnotowa dostawa” – w odniesieniu do krajów członkowskich UE.

**W wierszu 04** należy wykazać przyrost (+) bądź ubytek (-) (zwiększający lub zmniejszający przychody ze sprzedaży produktów) wartości stanu zapasów produktów gotowych, niezakończonych (półproduktów i produkcji w toku),

a także rozliczeń międzyokresowych (bez działalności finansowej), jaki nastąpił między początkiem i końcem okresu sprawozdawczego.

**W wierszu 05** należy wykazać, traktowane na równi z przychodami, koszty wytworzenia we własnym zakresie świadczeń zwiększających aktywa (np. świadczeń na rzecz budowy własnych środków trwałych, prac rozwojowych odnoszonych na wartości niematerialne i prawne, wyrobów własnej produkcji przekazanych do własnych sklepów).

**W wierszu 07** należy wykazać przychody netto za sprzedaży towarów i materiałów (bez podatku od towarów i usług), tj. kwoty należne za sprzedane towary i materiały, niezależnie od tego, czy zostały zapłacone, wynikające z przemnożenia ilości sprzedanej przez jednostkową cenę sprzedaży netto, skorygowane o należne dopłaty i udzielone opusty, bonifikaty itp. lub umowne kwoty należne z tytułu sprzedaży.

Do przychodów ze sprzedaży towarów zalicza się sprzedaż tych składników, nabytych w celu odsprzedaży w stanie nieprzetworzonym, a w jednostkach sprzedających we własnej sieci sklepów obok towarów obcej produkcji także produkty przez siebie wytworzone.

**W wierszu 08** należy wykazać całkowitą wartość przychodów ze sprzedaży towarów i materiałów, która dotyczy sprzedaży na eksport.

**Uwaga:** Równoznaczne z pojęciem „eksport” – stosowanym w odniesieniu do krajów pozaunijnych – jest pojęcie „wewnątrzwspólnotowa dostawa” – w odniesieniu do krajów członkowskich UE.

**W wierszu 09** należy wykazać tę część kosztów działalności operacyjnej, która dotyczy działalności operacyjnej podstawowej.

**W wierszu 10** należy wykazać planową amortyzację (umorzenie) środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

**W wierszu 11** należy wykazać zużycie materiałów i energii (elektrycznej, wodnej, ciepłej i inne jej formy), w tym także zużycie opakowań, odpadów, paliw i gazów technicznych.

**W wierszu 13** należy wykazać zużycie usług obcych, np. spedycyjnych, transportowych, składowania, remontowych, budowlano-montażowych (także podwykonawców), obróbki obcej, telekomunikacyjnych, prowadzenie ksiąg, badanie bilansów, usług doradztwa, bankowych opłat manipulacyjnych i prowizji (z wyjątkiem prowizji od kredytów), opłat za leasing operacyjny, najmu i dzierżawy lokali, sprzętu, terenów, usług pralniczych, utrzymanie czystości, usług wywozu śmieci.

**W wierszu 15** należy wykazać podatki i opłaty obciążające koszty, m.in. podatek akcyzowy, podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych i inne podatki (rolny, leśny) oraz podatki lokalne, a także opłaty urzędowe (notarialne, paszportowe, rejestracyjne, opłaty skarbowe, podatek od umów cywilnoprawnych, za wieczyste użytkowanie gruntów, ochronę środowiska, gdy nie mają charakteru sankcyjnego, opłaty za korzystanie ze środowiska), podatek od towarów i usług (niepodlegający odliczeniu), wpłaty na PFRON.

**W wierszu 18** należy wykazać wynagrodzenie brutto pracowników jednostki z tytułu stosunku pracy, z tytułu umów-zlecenia, umów o dzieło i umów agencyjnych.

**W wierszu 19** należy wykazać wynagrodzenia wynikające ze stosunku pracy powstałego na podstawie umowy o pracę, powołania, mianowania (nominacji), spółdzielczej umowy o pracę:

- wynagrodzenia osobowe brutto, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą, uczniów, zatrudnionych za granicą (jeżeli nie obciążają kosztów działalności operacyjnej jednostki),
- honoraria wypłacane niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę (np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych),
- wypłaty z tytułu udziału w zysku lub w nadwyżce bilansowej.

W pozycji tej nie są wykazywane wynagrodzenia z tytułu umowy-zlecenia lub umowy o dzieło (wynagrodzenia bezosobowe), tj. wynagrodzenia ze stosunku pracy nawiązanego na podstawie Kodeksu cywilnego.

**W wierszu 20** należy wykazać składkę na ubezpieczenia społeczne (w części opłacanej przez pracodawcę), na fundusz pracy, fundusz gwarantowanych świadczeń pracowniczych oraz świadczenia na rzecz pracowników, jak np. dopłaty do biletów, kwater, wyżywienia, szkolenia pracowników, wydatki na bhp i ochronę zdrowia, a także odpisy na ZFŚS lub świadczenia urlopowe.

**W wierszu 23** należy wykazać wydatki przeznaczone na abonamenty medyczne i wydatki na medycynę pracy.

**W wierszu 24** należy wykazać pozostałe koszty, jak np. koszty delegacji krajowych i zagranicznych, ryczałty za używanie samochodów pracowników w sprawach jednostek, ubezpieczenia majątkowe, odprawy majątkowe, odprawy pośmiertne, odszkodowania powypadkowe, ekwiwalenty za zużycie przez pracowników odzieży roboczej, narzędzi itp.

**W wierszu 26** należy wykazać wartość sprzedanych towarów i materiałów wg cen nabycia lub cen zakupu (jeżeli jednostka nie stosuje cen nabycia).

**W wierszu 27** należy wykazać zysk ze sprzedaży, tj. nadwyżkę przychodów netto ze sprzedaży i zrównanych z nimi wykazanych w wierszu 01 działu 2 nad kosztami działalności operacyjnej wykazanymi w wierszu 09 działu 2.

**W wierszu 28** należy wykazać stratę ze sprzedaży, tj. nadwyżkę kosztów działalności operacyjnej wykazanych w wierszu 09 działu 2 nad przychodami netto ze sprzedaży i zrównanymi z nimi, wykazanymi w wierszu 01 działu 2.

**W wierszu 29** należy wykazać pozostałe przychody operacyjne, które pośrednio są związane z działalnością operacyjną jednostki, a w szczególności zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (w tym także środki pieniężne na inne cele niż nabycie lub wytworzenie środków trwałych, środków trwałych w budowie albo wartości niematerialnych i prawnych), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów niefinansowych, przychody związane z działalnością socjalną, przychody (niestanowiące przedmiotu właściwej działalności) z najmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa.

**W wierszu 31** należy wykazać kwotę należnych dotacji związanych pośrednio z działalnością operacyjną jednostki. W szczególności wykazuje się tu przypadające na dany rok obrotowy raty odpisu rozliczeń międzyokresowych przychodów, które zwiększyły pozostałe przychody operacyjne dotyczące dopłat bądź dotacji otrzymanych uprzednio na sfinansowanie budowy i zakupu środków trwałych, sfinansowanie kosztów prac rozwojowych, dokonywanego równolegle do odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych od środków trwałych lub kosztów prac rozwojowych sfinansowanych z tych źródeł, a także dopłaty bezpośrednie i inne tego typu subwencje (za wyjątkiem dopłaty do cen sprzedaży), w tym obszarowe, które nie służą sfinansowaniu zakupu środków trwałych.

**W wierszu 32** wykazuje się m.in. odpisy rozliczeń międzyokresowych przychodów zaliczone do pozostałych przychodów operacyjnych, równolegle do odpisów amortyzacyjnych lub umorzeniowych otrzymanych nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny środków trwałych w budowie, środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych.

**W wierszu 34** należy wykazać pozostałe koszty operacyjne niezwiązane bezpośrednio ze zwykłą działalnością jednostki, m.in. stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, amortyzację oddanych w dzierżawę lub najem środków trwałych, nieplanowane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane części lub całości wierzytelności w wyniku postępowań upadłościowych, układowych i naprawczych, utworzenie rezerw na pewne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązania (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatne przekazanie aktywów trwałych.

**W wierszu 40** należy wykazać zysk na działalności operacyjnej, który stanowi dodatnią różnicę między przychodami netto ze sprzedaży i zrównanymi z nimi oraz pozostałymi przychodami operacyjnymi (wiersz 01 + wiersz 29) a kosztami działalności operacyjnej oraz pozostałymi kosztami operacyjnymi (wiersz 09 + wiersz 34).

**W wierszu 41** należy wykazać stratę na działalności operacyjnej, tj. nadwyżkę kosztów wykazanych w wierszach 09 i 34 nad przychodami wykazanymi w wierszach 01 i 29.

**W wierszu 42** należy wykazać przychody finansowe, tj. kwoty należne m.in. z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielonych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki zwłoki, zysk ze zbycia inwestycji, zmniejszenie odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi, z wyjątkiem odsetek, prowizji, dodatnich i ujemnych różnic kursowych, o których mowa w art. 28 ust. 4 i ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

**W wierszu 45** należy wykazać przychody odsetkowe od przedsiębiorstw należących do sektora niefinansowego (przykładowo: odsetki od pożyczek udzielonych innym przedsiębiorstwom niefinansowym, odsetki od obligacji emitowanych przez przedsiębiorstwa niefinansowe). Nie należy w tym miejscu wykazywać przychodów odsetkowych od należności od sektora finansowego (przykładowo: odsetek od depozytów bankowych).

**W wierszu 49** należy wykazać nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi stanowiącą różnicę między zrealizowanymi dodatnimi a ujemnymi różnicami kursowymi rozliczana wynikowo po ich skompensowaniu wynikająca z wyceny po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP przychodów i kosztów wyrażonych w walutach obcych.

**W wierszu 50** należy wykazać koszty finansowe, tj. między innymi odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i opłaty dodatkowe z tytułu leasingu finansowego, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki zwłoki, stratę ze zbycia inwestycji, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji (np. skutki obniżenia wartości krótkoterminowych aktywów finansowych), nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi, z wyjątkiem odsetek, prowizji, dodatnich i ujemnych różnic kursowych, o których mowa w art. 28 ust. 4 i ust. 8 pkt 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości.

**W wierszu 55** należy wykazać nadwyżkę ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi stanowiącą różnicę między zrealizowanymi ujemnymi a dodatnimi różnicami kursowymi rozliczana wynikowo po ich skompensowaniu wynikająca z wyceny po średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP przychodów i kosztów wyrażonych w walutach obcych.

**W wierszu 56** należy wykazać zysk na działalności gospodarczej, tj. nadwyżkę przychodów wykazanych w wierszach (01+29+42) nad kosztami wykazanymi w wierszach (09+34+50).

**W wierszu 57** należy wykazać stratę na działalności gospodarczej, tj. nadwyżkę kosztów wykazanych w wierszach (09+34+50) nad przychodami wykazanymi w wierszach (01+29+42).

**W wierszu 58** należy wykazać dodatnie skutki finansowych zdarzeń powstałych na skutek zdarzeń trudnych do przewidzenia poza działalnością operacyjną jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, np. odszkodowania z tytułu zdarzeń incydentalnych (powódź, pożar).

**W wierszu 59** należy wykazać ujemne skutki finansowe zdarzeń trudnych do przewidzenia, z reguły niepowtarzalnych w krótkim okresie, a zarazem występujących poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanych z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, tj. np. związane ze zdarzeniami losowymi takimi, jak powódź, pożar.

**W wierszu 60** należy wykazać zysk brutto, tj. nadwyżkę przychodów i zysków nadzwyczajnych wykazanych w wierszach (01+29+42+58) nad kosztami i stratami nadzwyczajnymi wykazanymi w wierszach (09+34+50+59).

**W wierszu 61** należy wykazać stratę brutto, tj. nadwyżkę kosztów i strat nadzwyczajnych wykazanych w wierszach (09+34+50+59) nad przychodami i zyskami nadzwyczajnymi wykazanymi w wierszach (01+29+42+58).

**W wierszu 62** należy wykazać podatek dochodowy (zgodnie z art. 37 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości).

**W wierszu 65** należy wykazać ustaloną na koniec roku – przez agencje wykonawcze - nadwyżkę środków finansowych pozostającą po uregulowaniu zobowiązań podatkowych. Nadwyżka ta jest traktowana jako obowiązkowe obciążenie wyniku finansowego. Wynika to z art. 22 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.). Agencje wykonawcze – jako osoby prawne – są obowiązane corocznie wpłacać do budżetu państwa, na rachunek bieżący dochodów państwowej jednostki budżetowej obsługującej ministra sprawującego nadzór nad tą agencją, nadwyżkę środków finansowych.

Nie wykazuje się w tej pozycji wpłat z zysku przedsiębiorstw państwowych i jednoosobowych Spółek Skarbu Państwa. Odpisy z wyniku finansowego bieżącego roku obrotowego, w tym także wypłaty z zysku, dokonywane na podstawie odrębnych przepisów, uznaje się za element podziału wyniku finansowego netto jednostek w ciągu roku obrotowego. Z tego powodu dokonywane w ciągu roku obrotowego wpłaty z zysku należy wykazać w pasywach bilansu jako odpisy z zysku netto w ciągu roku obrotowego.

**W wierszu 66** należy wykazać zysk netto, tj. dodatnią różnicę między zyskiem brutto a podatkiem dochodowym i pozostałymi obowiązkowymi zmniejszeniami zysku.

**W wierszu 67** należy wykazać stratę netto, tj. ujemną różnicę między zyskiem brutto a podatkiem dochodowym i pozostałymi obowiązkowymi zmniejszeniami zysku, lub stratą brutto powiększoną o obciążenia zwiększające stratę.

**W wierszu 68** należy wykazać dotacje do działalności operacyjnej stanowiące jedno ze źródeł finansowania działalności podstawowej jednostki.

**W wierszu 70** należy wykazać sumę kwot podatku od towarów i usług podlegającego wpłacie do urzędu skarbowego za rok kalendarzowy, zgodnie z przekazanymi do urzędu skarbowego deklaracjami podatku VAT.

**W wierszu 71** należy wykazać sumę kwot podatku od towarów i usług do zwrotu przez urząd skarbowy na rachunek bankowy jednostki (podatnika), za rok kalendarzowy, zgodnie z przekazanymi do urzędu skarbowego deklaracjami podatku VAT.

**W wierszu 72** należy wykazać liczbę przeciętnie zatrudnionych, po przeliczeniu osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty (z jednym znakiem po przecinku).

Do zatrudnionych zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania (łącznie z osobami zatrudnionymi poza granicami kraju), w tym również:
  - osoby zatrudnione przy pracach interwencyjnych i robotach publicznych, finansowanych z Funduszu Pracy;
  - osoby młodociane pracujące na podstawie umowy o pracę, a nie w celu przygotowania zawodowego;
  - osoby przebywające za granicą na podstawie delegacji służbowej;
- 2) osoby pracujące w zakładach pracy w formie zorganizowanych grup roboczych, tj. uczestników OHP (z wyjątkiem odbywających naukę zawodu), skazanych;
- 3) osoby pracujące w górnictwie w okresie początkowych 28 dni pracy;
- 4) cudzoziemców wykonujących pracę w Polsce zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.).

Do zatrudnionych nie zalicza się:

- osób wykonujących pracę nakładczą;
- osób (uczniów) zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- agentów;
- pracowników obcych tj. niebędących w okresie sprawozdawczym pracownikami jednostki, a otrzymujących wynagrodzenie wynikające z wcześniejszego stosunku pracy z jednostką sprawozdawczą np. byli pracownicy.

**Przeciętne zatrudnienie należy obliczać** jako sumę przeciętnego zatrudnienia w poszczególnych miesiącach podzieloną przez 12 (bez względu na to, czy zakład funkcjonował przez cały rok, czy nie). Metodę obliczania przeciętnego zatrudnienia w miesiącu należy dostosować do sytuacji kadrowej w jednostce.

W przypadku dużej płynności kadr lub natężenia zjawiska udzielania urlopów bezpłatnych należy stosować **metodę średniej arytmetycznej** ze stanów dziennych w miesiącu. Osób przebywających na urloпах bezpłatnych, wychowawczych oraz osób otrzymujących zasiłki chorobowe, macierzyńskie i opiekuńcze nie należy liczyć do stanów dziennych w czasie trwania tych nieobecności.

Przy stabilnej sytuacji kadrowej przeciętne zatrudnienie w miesiącu można obliczyć **metodą uproszczoną**, tj. na podstawie sumy dwóch stanów dziennych (w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca) podzielonej przez dwa, lub **metodą średniej chronologicznej**, obliczanej na podstawie sumy połowy stanu dziennego w pierwszym i ostatnim dniu miesiąca oraz stanu zatrudnienia w 15 dniu miesiąca podzielonej przez dwa. Przy zastosowaniu tych metod (w stanach dziennych przyjmowanych do obliczeń) nie należy ujmować osób, które powyżej 14 dni nieprzerwanie w danym miesiącu przebywały na urloпах bezpłatnych, wychowawczych, otrzymywały zasiłki chorobowe, macierzyńskie i opiekuńcze.

**Przeliczenia osób niepełnozatrudnionych na pełne etaty** dokonuje się według liczby godzin pracy ustalonych w umowie o pracę w stosunku do obowiązującej normy.

Przykłady obliczania przeciętnej liczby zatrudnionych umieszczone są na stronie 35-38 w „Zasadach Metodycznych Statystyki Rynku Pracy i Wynagrodzeń” GUS Warszawa 2008 – na stronie:

[http://www.stat.gov.pl/gus/5840\\_4688\\_PLK\\_HTML.htm](http://www.stat.gov.pl/gus/5840_4688_PLK_HTML.htm).

**W wierszu 73** należy wykazać wszystkich pracujących w jednostce, bez względu na to, czy osoby te pracują w innych jednostkach sprawozdawczych (nie należy zaliczać osób wykonujących pracę na umowę zlecenie lub umowę o dzieło i osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego), według stanu w dniu 31.XII.2015 r.

Do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru lub mianowania łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek:
  - właścicieli i współwłaścicieli (z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują, a wnoszą jedynie kapitał) łącznie z członkami ich rodzin pomagających w prowadzeniu rodzinnej działalności gospodarczej;
  - osoby pracujące na własny rachunek;
- 3) osoby wykonujące pracę w Polsce, a także za granicą na rzecz jednostek, w których zostały zatrudnione, niezależnie od czasu trwania tego zatrudnienia (np. przy realizacji usług eksportowych, jako pracownicy polskich

przedstawicielstw dyplomatycznych, urzędów centralnych, polskich przedstawicielstw przy ONZ oraz innych misji, a także osoby skierowane za granicę w celach szkoleniowych i badawczych);

- 4) agentów pracujących na podstawie umów agencyjnych i umów na warunkach zlecenia (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów); do agentów nie zalicza się osób, które prowadzą własną działalność gospodarczą;
- 5) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 6) członków spółdzielni produkcji rolniczej, tj. członków RSP oraz powstałych na ich bazie spółdzielni o innym profilu produkcyjnym, w odniesieniu do których funkcjonuje prawo spółdzielcze, a także członków spółdzielni kółek rolniczych;
- 7) osoby otrzymujące zasiłki chorobowe, macierzyńskie i opiekuńcze, a także nauczycieli przebywających na urloпах zdrowotnych lub „będących czasowo w stanie nieczynnym” oraz skazanych (więźniów) pracujących na podstawie zbiorowych umów o pracę;

Do pracujących nie zalicza się:

- osób skreślonych czasowo z ewidencji, z którymi nie rozwiązano umowy o pracę; oraz innych, między innymi osób:
- pracujących na umowę zlecenie lub umowę o dzieło;
- zatrudnionych na podstawie umowy o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- korzystających z urlopów bezpłatnych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- korzystających z urlopów wychowawczych w wymiarze powyżej 3 miesięcy (nieprzerwanie);
- przebywających na świadczeniach rehabilitacyjnych;
- pracowników udostępnianych (zatrudnionych) przez agencję pracy tymczasowej;
- pracowników zatrudnionych na kontraktach, których umowa nie ma charakteru umowy o pracę.

**W wierszu 74** należy wykazać całkowite wydatki na spłatę zadłużenia (całości zadłużenia, np. wobec banków, innych przedsiębiorstw niefinansowych), obejmujące raty kapitałowe i odsetki, które zostały rzeczywiście poniesione w okresie sprawozdawczym, wydatki poniesione na wykup obligacji, zwrot środków pobranych ze wspólnego rachunku w ramach cash pooling. Kredyt odnawialny powinien być traktowany pod względem wykazywania wydatków na spłatę zadłużenia tak samo, jak inne rodzaje kredytów. Wydatki na spłatę kredytu odnawialnego nie powinny być utożsamiane ze zmianą stanu zadłużenia (czyli pomniejszane o zwiększenia zadłużenia). Spłatę zadłużenia z tytułu kredytu odnawialnego należy wykazać w wartości rzeczywistej spłaty, **nie jako zmianę salda** (per saldo). Nie należy w tym wierszu wykazywać zobowiązań wobec kontrahentów oraz zobowiązań wymagalnych w okresie sprawozdawczym, które nie zostały w tym okresie spłacone.

**Wiersze 75-76** wypełniają jednostki, które sporządziły rachunek zysków i strat zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości i nie uwzględniły w tym rachunku podatku akcyzowego od wyrobów.

#### **Wypełnianie sprawozdania przez podmioty prowadzące podatkową księgę przychodów i rozchodów**

Podmioty te wypełniają wiersz 27 rubryki 1 i 2 w dziale 1, wiersze: 01, 09, 62 w dziale 2 oraz wiersze: 70, 71, 72 i 73 danych uzupełniających do działu 2.

Wykazywane w sprawozdaniu wartości powinny wprost wynikać z zapisów ewidencjonowanych w podatkowej księdze przychodów i rozchodów (rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz. U. z 2014 r. poz. 1037)).

**Uwaga: Dane wykazuje się w pełnych tysiącach złotych.**

**W wierszu 27** rubryk 1 i 2 w dziale 1 należy wykazać kwoty wniesionych do księgi podatkowej wyników spisów z natury (**w pełnych tys. zł**). Wprowadzony do księgi stan zapasów na 1 stycznia nie podlega sumowaniu z obrotami roku bieżącego. Uwzględnia się go w rachunku kosztu uzyskania przychodu po zakończeniu roku.

**W wierszu 01** działu 2 należy wykazać przychody z prowadzonej działalności, bez podatku VAT – kolumna 9 księgi podatkowej, obejmujące:



1) wartość sprzedanych towarów i usług – kolumna 7 księgi,

Księga ma charakter uniwersalny, ten sam układ przewidziano dla jednostek wytwórczych, handlowych i usługowych (także dla kantorów i lombardów). Stąd zastosowane określenie „towary” oznacza zarówno towary w ścisłym tego słowa znaczeniu, tj. produkty nabyte z przeznaczeniem do sprzedaży w stanie nieprzerobionym, jak i wyroby, półfabrykaty i odpady.

Właściciele kantorów wymiany walut do tego wiersza wnoszą wartość sprzedanych dewiz, a właściciele lombardów kwoty otrzymanych odsetek od kredytów udzielonych pod zastaw oraz wynik sprzedaży rzeczy niewykupionych przez pożyczkobiorców.

2) pozostałe przychody – kolumna 8 księgi, tj. przychody ze sprzedaży środków trwałych, wyposażenia, odsetki od środków na rachunkach bankowych itp.

**W wierszu 09** działu 2 należy wykazać koszty prowadzonej działalności gospodarczej – suma kolumn 10+11+14 podatkowej księgi przychodów i rozchodów, obejmujące:

1) wartość zakupionych towarów handlowych i materiałów według cen zakupu – kolumna 10 księgi przychodów i rozchodów,

Na cenę zakupu składa się cena płacona dostawcy za towar bez podatku VAT lub z podatkiem, gdy prowadzący księgę nie jest podatnikiem tego podatku, a przy imporcie z uwzględnieniem cła i innych opłat, którymi importowany towar jest obciążony na granicy.

Podmioty prowadzące działalność w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych w wierszu tym wpisują kwotę zakupionych wartości dewizowych, wynikającą z rejestru kupna i sprzedaży,

2) koszty uboczne zakupu – kolumna 11 księgi, tj. koszty transportu, załadunku, wyładunku, ubezpieczenia w drodze itp., czyli kwotę stanowiącą różnicę między ceną nabycia a ceną zakupu,

3) wynagrodzenia w gotówce i w naturze – kolumna 12 księgi, tj. wypłacone pracownikom wynagrodzenia brutto (w gotówce i w naturze),

4) pozostałe wydatki – kolumna 13 księgi, tj. m.in. czynsz za lokal, opłaty za energię elektryczną, gaz, wodę, telefon, zakup paliw, amortyzacja środków trwałych, składki na ubezpieczenie wypadkowe, emerytalne i rentowe pracowników finansowane przez pracodawcę, koszty reklamy.

**W wierszu 62** działu 2 wykazuje się kwotę wpłaconych w roku kalendarzowym zaliczek na podatek dochodowy od prowadzonej działalności gospodarczej (w pełnych tys. zł).

**W wierszu 70** należy wykazać sumę kwot podatku od towarów i usług podlegającego wpłacie do urzędu skarbowego za rok kalendarzowy, zgodnie z przekazanymi do urzędu skarbowego deklaracjami podatku VAT (w pełnych tys. zł).

**W wierszu 71** należy wykazać sumę kwot podatku od towarów i usług do zwrotu przez urząd skarbowy na rachunek bankowy jednostki (podatnika) za rok kalendarzowy, zgodnie z przekazanymi do urzędu skarbowego deklaracjami podatku VAT (w pełnych tys. zł).

### **Część III. PODMIOTY Z KAPITAŁEM ZAGRANICZNYM**

Obowiązek sprawozdawczy w zakresie wypełniania części III (dotychczasowe sprawozdanie KZ) dotyczy spółek, oddziałów przedsiębiorców zagranicznych, a także podmiotów zorganizowanych w innej formie prawnej niż wymienione i posiadających kapitał zagraniczny zarówno przez cały rok, jak i przez część roku sprawozdawczego.

Wszystkie oddziały przedsiębiorców zagranicznych posiadające kapitał zagraniczny powinny wypełnić część III. Dane o wartości kapitału zagranicznego należy podać w oparciu o prowadzoną przez oddział rachunkowość. **Oddziały przedsiębiorców zagranicznych nieposiadające kapitału zagranicznego** zaznaczają w pytaniu 1 odpowiedź „2” w formularzu elektronicznym.

**Uwaga:**

- **sprawozdanie dotyczy danych za rok kalendarzowy**, tzn. wypełnia się je również wówczas, gdy rok obrotowy nie jest zgodny z rokiem kalendarzowym;
- podmioty, których **rok obrotowy nie pokrywa się z kalendarzowym** - podają dane o kapitale według stanu na dzień: 1.01.2015 i 31.12.2015r. oraz pozostałe dane za rok kalendarzowy;
- podmioty, które **przez cały rok 2015 posiadały kapitał zagraniczny** - wypełniają wszystkie punkty formularza;
- podmioty, które **przez część roku 2015 posiadały kapitał zagraniczny** (np. podmioty, które w roku sprawozdawczym sprzedały / nabyły udziały zagraniczne), w pytaniu pierwszym zakreślają „1”, a pozostałe pytania wypełniają w zależności od okresu prowadzenia działalności jako podmiot z udziałem kapitału zagranicznego, (np. jeśli podmiot przez pierwsze 6 miesięcy roku posiadał kapitał zagraniczny i np. eksportował swoje wyroby lub usługi, to w dziale 2 pkt 1.1 kol. 1 i pkt 1.2 kol. 7 podaje wartość kapitału tylko na początek okresu, a wartość eksportu do dnia sprzedaży udziałów zagranicznych);
- podmioty, który **powstały w roku 2015** - podają dane o kapitale według stanu na dzień 31.12.2015 r., informacje o udziałowcach zagranicznych – tylko na koniec roku (dział 2 punkt 1.1 - wypełniona tylko rubryka 2, punkt 1.2 - wypełnione wszystkie rubryki z wyjątkiem rubryki 7) oraz pozostałe dane za ten okres roku 2015, w którym działały jako spółka z kapitałem zagranicznym;
- podmioty, które **przez cały rok 2015 nie posiadały kapitału zagranicznego** - odpowiadają tylko na pytanie 1, zakreślając „2”;
- **podmioty, które nie rozpoczęły jeszcze działalności gospodarczej**, w pytaniu pierwszym zakreślają „1” i wypełniają pytania dotyczące poniesionych nakładów na pozyskanie aktywów trwałych (na zakup środków trwałych i środki trwale w budowie) oraz dane dotyczące kapitału w dziale 2;
- **podmioty z zawieszoną działalnością, w stanie likwidacji, upadłości, nieaktywne – nie wykreślone z rejestru, które posiadały w 2015 r. udziały kapitału zagranicznego, są zobowiązane do złożenia części III sprawozdania F-02.**

**Symbol kraju** (dwuliterowy) należy podać zgodnie z wykazem kodów krajów według standardu ISO 3166-1.

**Dział 1**

**Punkt 1** Za **podmiot zagraniczny**, w części III sprawozdania F-02, uznajemy podmiot z siedzibą za granicą lub podmiot z siedzibą w Polsce, zależny od podmiotu z siedzibą za granicą.

**Punkt 2** Wypełniają podmioty powstałe w 2015 r. jako podmioty z udziałem kapitału zagranicznego, zarówno nowe, jak i te, do których w ciągu 2015 r. wszedł udziałowiec zagraniczny.

**Punkt 2.2** Podmioty nowe z udziałem zagranicznym, tzn. takie, które przed rokiem 2015 nie istniały, w podpunkcie a) zakreślają „1”; podmioty, do których w 2015 r. wszedł zagraniczny udziałowiec w wyniku fuzji, przejęcia, wydzielenia lub podziału istniejącego podmiotu lub wejścia zagranicznego inwestora jako udziałowca w podmiocie, który do roku 2015 nie posiadał udziałów zagranicznych, w podpunkcie b) zakreślają „2”.

**W pytaniu 3** należy określić przynależność podmiotu do grupy kapitałowej lub grupy przedsiębiorstw połączonych więzami innymi niż finansowe. **Grupa przedsiębiorstw** - oznacza co najmniej dwa przedsiębiorstwa samodzielne pod względem prawnym, jednak wzajemnie od siebie zależne gospodarczo ze względu na istniejące między nimi powiązania w zakresie kontroli i/lub własności. W ramach grupy wyodrębnia się powiązania pomiędzy jednostką dominującą a jednostkami zależnymi. Grupa przedsiębiorstw może powstać zarówno w wyniku ukształtowania się określonych stosunków prawnych, jak i w wyniku wywierania przez jedno przedsiębiorstwo decydującego wpływu na działalność innego, w tym na skutek zawarcia umowy. Jako kryterium istnienia grupy należy przyjąć istnienie wspólnego ośrodka podejmowania decyzji ekonomicznych wyznaczających strategię działania. Grupa przedsiębiorstw może mieć więcej niż jeden ośrodek decyzyjny, szczególnie do podejmowania decyzji w zakresie strategii, produkcji, sprzedaży, podatków, polityki finansowej. Tworzy całość gospodarczą, upoważnioną do dokonywania wyborów,

zwłaszcza dotyczących jednostek, które obejmuje. W ramach grupy przedsiębiorstw można często wyodrębnić podgrupy.

Wyróżnia się następujące typy grup:

- **wielonarodowa (międzynarodowa) grupa przedsiębiorstw** – składająca się z co najmniej dwóch przedsiębiorstw lub jednostek prawnych mających siedziby w różnych krajach;
- **okrojona (niepełna) grupa przedsiębiorstw** – część grupy międzynarodowej zlokalizowana w tym samym kraju. Może ona składać się tylko z jednej jednostki, jeśli pozostałe jednostki posiadają siedziby poza granicami kraju. Przedsiębiorstwo może zatem stanowić okrojoną grupę przedsiębiorstw lub być jego częścią;
- **grupa krajowa** – wszystkie jednostki prawne wchodzące w skład grupy mają siedzibę na terenie tego samego kraju.

Odpowiedź „tak” w punkcie 3 nie musi być utożsamiana z przekazywaniem bilansu do bilansu skonsolidowanego grupy.

**W pytaniu 4** należy podać symbol kraju siedziby zarządu jednostki dominującej najwyższego szczebla w grupie przedsiębiorstw oraz jej procentowy udział w kapitale podstawowym. W przypadku, gdy jednostka dominująca kontrolowała jednostki zależne w grupie przedsiębiorstw w inny sposób niż poprzez posiadanie udziałów, rubryka „% udziału” pozostaje nie wypełniona.

**W pytaniu 5** należy podać informację o oddziałach, zakładach i udziałach bezpośrednich lub pośrednich w kapitale podmiotów mających siedzibę poza granicami kraju.

**Uwaga do pytań 6, 7, 8, 9, 10, 11:**

**równoznaczne z pojęciem „eksport”,** stosowanym w odniesieniu do krajów pozaunijnych, **jest pojęcie „wewnątrzwspólnotowa dostawa”,** w odniesieniu do krajów członkowskich Unii Europejskiej. Transakcje w ramach „wewnątrzwspólnotowej dostawy” należy wykazać jako eksport.

**W pytaniu 7a)** należy podać wartość sprzedaży wyrobów na eksport, w pytaniu **7b)** ogólną liczbę krajów, do których dokonywany był eksport, a w pytaniu **7c)** symbole krajów pięciu głównych rynków eksportowych oraz procentowy udział tych rynków w sprzedaży eksportowej wykazanej w punkcie **7a).**

Przy obliczaniu udziału poszczególnych rynków w eksporcie należy wartość eksportu do danego kraju odnosić do ogólnej wartości eksportu. Np. jeżeli wartość eksportu wyrobów na rynek niemiecki wyniosła 20 tys. zł, a przychody ze sprzedaży eksportowej wyniosły 50 tys. zł, to udział rynku niemieckiego w ogólnej wartości eksportu wynosi 40 %, tj.  $(20:50) \times 100$ .

**Uwaga:** analogicznie należy ustalać udział procentowy poszczególnych rynków w eksporcie usług, pyt. 9 b, eksporcie towarów lub materiałów, pyt. 11b. Wartość eksportu wykazana w punktach 7a), 9a), 11a) powinna być zgodna z wielkością wykazaną w rachunku zysków i strat.

**W pytaniach 7d), 9d), 11d)** należy podać wartość eksportu do jednostki macierzystej/głowy grupy/jednostki dominującej i jednostek powiązanych w ramach grupy przedsiębiorstw, których siedziba znajdowała się poza granicami kraju.

**Uwaga do pytań 12 i 13:**

**równoznaczne z pojęciem „import”,** stosowanym w odniesieniu do krajów pozaunijnych, **jest pojęcie „wewnątrzwspólnotowe nabycie”,** w odniesieniu do krajów członkowskich Unii Europejskiej. Transakcje w ramach „wewnątrzwspólnotowego nabycia” należy wykazać jako import.

**W pytaniu 13.1** należy podać wartość ogółem zakupów surowców, materiałów, półfabrykatów, towarów i usług oraz środków trwałych z importu dokonanych przez podmiot w ciągu roku. Import uszlachetniający należy ująć metodą brutto, tzn. razem z towarami poddanymi uszlachetnieniu. Wartość importu prosimy podać bez podatku VAT.

**W pytaniu 13.1 a)** należy podać wartość zakupionych surowców, materiałów i półproduktów, wykorzystanych w procesie produkcji na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

**W pytaniu 13.1 b)** należy podać tylko wartość towarów z importu przeznaczonych do dalszej odsprzedaży.

**W pytaniu 13.1 c) usługą w wymianie międzynarodowej** jest usługa, w której jeden podmiot transakcji (dostarczenia/nabycia usługi) ma swoją siedzibę/miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej, natomiast drugi podmiot transakcji ma swoją siedzibę/miejsce zamieszkania za granicą.

**W pytaniu 13.2** należy wykazać wartość importu ogółem od jednostki macierzystej/głowy grupy/jednostki dominującej i jednostek powiązanych w ramach grupy przedsiębiorstw, których siedziba znajdowała się poza granicami kraju.

**W pytaniu 15.1** należy podać wartość nakładów na pozyskanie aktywów trwałych w Rzeczypospolitej Polskiej, tj. nakłady na wartości niematerialne i prawne, rzeczowe aktywa trwałe, inwestycje długoterminowe, należności długoterminowe, długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

**W pytaniu 15.2** należy podać wartość poniesionych w okresie sprawozdawczym nakładów na nabycie (w tym również zakup środków trwałych niewymagających montażu) bądź wytworzenie (montaż) na własne potrzeby środków trwałych, nakłady na środki trwałe w budowie (niezakończone, tj. na przyszłe środki trwałe), nakłady na ulepszenie (przebudowę, rozbudowę, rekonstrukcję i modernizację) własnych środków trwałych, na ulepszenie obcych środków trwałych oraz inne nakłady związane z budową środka trwałego, tzw. pierwsze wyposażenie - wraz z kosztami ponoszonymi przy ich nabyciu, tj. kosztami transportu, załadunku i wyładunku, ubezpieczenie w drodze, cel itp. - niezależnie od źródeł finansowania. Nakłady inwestycyjne obejmują nakłady na obiekty produkcji krajowej, jak i z importu. Przez nakłady z importu należy rozumieć wydatki poniesione na środki trwałe wyprodukowane poza granicami kraju, również w przypadku ich zakupu u dealera lub pośrednika.

**W pytaniu 15.3** należy wykazać wartość poniesionych w okresie sprawozdawczym nakładów na nabycie środków trwałych (budynków i budowli, maszyn i urządzeń technicznych, środków transportu itd.), użytkowanych już przez poprzedniego właściciela (użytkownika w Rzeczypospolitej Polskiej) wraz z nakładami ponoszonymi przy ich nabyciu oraz zakup środków trwałych w budowie (niezakończonych).

**Pytania 16 i 17** dotyczą nakładów poniesionych na pozyskanie aktywów trwałych **zlokalizowanych za granicą**, np. budowa siedziby oddziału, zakup udziałów w podmiotach mających siedzibę poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Nie należy ujmować w tych punktach wartości nakładów na środki trwałe z importu (np. zakup samochodu za granicą i sprowadzenie go do Polski) - zakupiony środek trwały musi pozostawać poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Przez nakłady w punktach 14, 15, 16 i 17 należy rozumieć nabycie aktywów trwałych, niezależnie od terminu ich płatności.

## **Dział 2**

**W punkcie 1.1** należy wykazać kapitał podstawowy. Wartości wykazane w tym punkcie nie mogą przyjmować wielkości ujemnych.

Kwoty kapitału podstawowego (wiersz 01 stan na początek i koniec roku) powinny być zgodne z bilansem oraz danymi uzupełniającymi do bilansu dotyczącymi podziału na kapitał krajowy i zagraniczny.

W wierszu 02 należy wykazać kapitał krajowy (z tego kapitał osób fizycznych w wierszu 03, kapitał osób prawnych w wierszu 04), a **w wierszu 05** kapitał zagraniczny, podając stan na początek oraz na koniec roku.

Przy podawaniu wartości w wierszu 05 w przypadku posiadania tylko procentowego udziału udziałowca zagranicznego należy dla tego wiersza wyliczyć wartość udziału wspólnika. Np. kapitał podstawowy podmiotu wynosi 100 tysięcy złotych, a udział wspólnika zagranicznego 60 %. Oznacza to, że wartość kapitału zagranicznego w kapitale podstawowym wynosi 60 tys. zł ( $100 \text{ tys. zł} \times 0,60 = 60 \text{ tys. zł}$ ).

**Uwaga:** analogicznie należy ustalać wartość udziału w pozostałych wierszach tego sprawozdania, a dla spółek tzw. giełdowych przyjąć udziały podawane przez biura maklerskie.

**W wierszu 06** należy wykazać wartość kapitału rozproszonego, wykazując stan na początek roku w rubryce 1 i stan na koniec roku w rubryce 2. Kapitał rozproszony to kwota zaangażowanego kapitału, którego nie można przyporządkować konkretnym udziałowcom.

**W punkcie 1.2** podajemy szczegółowe informacje o zagranicznych udziałowcach.

W kolumnie 3 należy podać jedną z 4 możliwych kategorii udziałowców zgodnie z uwagą zamieszczoną w odnośniku a) w punkcie 1.2.

**Osobę fizyczną zaliczamy do kategorii osób zagranicznych, gdy:**

- 1) nie posiada obywatelstwa polskiego i ma miejsce zamieszkania za granicą;
- 2) nie posiada obywatelstwa polskiego i ma miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej.

**Osobę fizyczną zaliczamy do kategorii osób krajowych, gdy:**

- 1) posiada obywatelstwo polskie i ma miejsce zamieszkania w Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) posiada obywatelstwo polskie i ma miejsce zamieszkania za granicą.

**Osobę fizyczną posiadającą podwójne obywatelstwo, w tym polskie, uznajemy za osobę krajową.**

Kategoria 4: za osobę prawną z siedzibą na terenie Rzeczypospolitej Polskiej **zależną** od podmiotów zagranicznych uważa się podmiot kontrolowany pośrednio lub bezpośrednio przez jednostkę dominującą/głową grupy/jednostkę macierzystą.

**W wierszach 01 do 10 w kolumnie 6** należy podać procentowy udział inwestora zagranicznego w liczbie głosów na walnym zgromadzeniu wspólników lub akcjonariuszy spółki, a w **kolumnach 9 i 10** – symbol kraju końcowego właściciela kapitału (spółka dominująca/głowa grupy/ jednostka macierzysta w grupie jednostek powiązanych) i jego udział w kapitale bezpośredniego udziałowca jednostki sprawozdawczej

**Końcowy właściciel kapitału** – podmiot, który kontroluje, bezpośrednio lub pośrednio, więcej niż połowę głosów na walnym zgromadzeniu wspólników lub więcej niż połowę udziałów i który nie jest kontrolowany przez żadną inną jednostkę.

Stan kapitału poszczególnych udziałowców zagranicznych na początek (kolumna 7) i koniec roku (kolumna 8) powinien spełniać warunki:

- suma wartości w wierszach od 01 do n w kolumnie 7 powinna być równa wartości w punkcie 1.1 wiersz 05 kolumna 1,
  - suma wartości w wierszach od 01 do n w kolumnie 8 powinna być równa wartości w punkcie 1.1 wiersz 05 kolumna 2.
- Jeżeli podmiot wykazał w kolumnie 8 wartość kapitału na koniec roku, to w kolumnach 6, 9 i 10 podaje stan na dzień 31.12.2015.

**Uwaga: W formularzu papierowym,** w przypadku liczby udziałowców większej niż 10 należy powielić stronę i wpisać kolejnych udziałowców.

**Punkt 1.3 wypełniają podmioty powstałe w 2015 r.**

Należy wykazać **deklarowane** (niezależnie od terminów wpłaty) wkłady udziałowca zagranicznego w gotówce lub w postaci niepieniężnej do podmiotu (w punkcie 1.3.1 należy wykazać wartość wkładów pieniężnych i niepieniężnych zadeklarowanych w dniu rejestracji, a w punkcie 1.3.2 tylko aporty rzeczowe).

**Pytanie 1.4 wypełniają podmioty, niezależnie od daty ich powstania.**

Należy podać **wniesione w ciągu 2015 r.** zagraniczne wkłady pieniężne lub rzeczowe, które były deklarowane (w akcie notarialnym) w dniu rejestracji podmiotu.

**W punkcie 1.5** należy wykazać wzrost i spadek zobowiązań z tytułu kredytów lub pożyczek zagranicznych (**wraz z ewentualnymi odsetkami i różnicami kursowymi**).

**Uwaga:** Nie uważa się za pożyczkę lub kredyt zagraniczny pożyczki lub kredytu udzielonych przez bank zagraniczny, którego siedziba znajduje się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Stan zobowiązań z tytułu kredytów/pożyczek zagranicznych na 1.01.2015 r. plus wzrost zobowiązań z tytułu nowego kredytu/pożyczki pomniejszony o spadek zobowiązań z tytułu spłaty kredytu/pożyczki równa się stanowi zobowiązań z tytułu kredytów/pożyczek zagranicznych na 31.12.2015 r. (np. stan na BO = 100 tys. zł, zwiększenie kredytu wynosi 50 tys. zł, a spłata wynosi 40 tys. zł, to stan na koniec roku wynosi 110 tys. zł (100+50-40 = 110)).

#### **Informacja o pracochłonności formularza**

1. Przez czas przygotowania danych należy rozumieć czas przepracowany przez respondenta (w minutach) w związku z:
  - koniecznością przygotowania Państwa dokumentacji wewnętrznej, z której będą pochodzić dane do wypełnienia sprawozdania;
  - wykonywaniem dodatkowych przeliczeń danych pozyskanych bezpośrednio z Państwa ewidencji wewnętrznej;
  - opracowaniem danych według przekrojów wymaganych dla potrzeb sprawozdania.
2. Przez czas wypełnienia sprawozdania należy rozumieć czas przepracowany (w minutach) przy wypełnianiu sprawozdania tj. w szczególności czas przepracowany na wpisywanie danych i ewentualną ich korektę.